

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenként háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedrű 3 fl. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik. A szűkebb körű cikkek sora után 15 kr. előleges befizetés mellett a szerkesztőséghez czimzandók.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

A Kis-Küldülő mellől, július hó.

A nélkül, hogy valamely programot állítanánk, vagy az alkotmányviszály kiegyenlítésének vezérfonalát keresnők, egyszerűen csak a természetes logika szempontjából tesszünk néhány észrevételt azon tényekre, melyek egykor felmerültek, s melyeknek természetes következményeit megtagadni nem lehetett volna.

A kormány előtt jelen állásában két ut áll, egyik hogy Magyarország és a hozzá tartozó részek régi alkotmányát teljesleg visszaállítsa; másik, hogy ragaszkodjék szorosan az octoberi diplomához és februári patenshez.

Ha pedig ez utóbbiakhoz ragaszkodik, kénytelen éppen ezek szerint egy központi ministeriumot állítani fel, és az örökös tartományoknál külön egy ministeriumot, valamint Magyar-, Horvátországnak, Slávonianak és Erdélynek is külön-külön egyet, vagy a háromnak egyet az örökös tartománycsoportozat analogiájára, ha a diplomában és patensben fogadott ígéretét be akarja váltani, és alkotmányosan kormányozni, mert a nélkül felelős ministeriuma az örökös tartományoknak nem is létesülhet, mert ugy a diploma, valamint a patens értelme szerint igen is kénytelen egy centralis ministeriumot alkotni, miután a diploma 2-dik pontja, és a patens Grundgesetznak 10-dik §-a meghatározzák, hogy a teljes birodalmi gyűlésnek csak a következők az tárgyai, vagy feladata:

- 1) Mindennemű katonai ügy.
- 2) Az adók felemelése, s az álladalmi jövedelmek közterhet illető terhek, s az árának felemelése, vasutakra engedelmet adni, vagy elkészítési elhatározni, a telegram ügye, egy szóval minden közös finanziaziális ügyek.
- 3) Vám- és kereskedelmiügyek, a külügy, nincs köztök, s így nem is tartozik a gyűlés elébe, a többi tárgyak mind a törvényhozás a szűkebb birodalmi gyűlés elébe tartoznak. De a szűkebb birodalmi gyűlésnek Magyarország és a hozzá tartozó részek nem tagjai a diploma 3-dik pontja szerint, mely is szóról szóra ezt rendel: „A törvényhozás minden egyéb tárgyai, melyek az előrebocsátott pontokba nem foglalhatók az illető országgyűléseken és országgyűlésekkel, még pedig a magyar koronához tartozó királyságokban és országokban előbbi alkotmányaik értelmében fognak alkotmányosan elintéztetni.

A patens 2-dik pontjában következő van: „A mi királyságainkat, Magyar-, Horvát-, és Tótországot, valamint Erdély nagfőjedelemségünket illetőleg is szándékunk levén a régi országos alkotmányokat helyreállítani említett diplománkkal összhangzólag, s az abban megállapított határok közt 1860 oct. 20-ról kelt kéziratunk által már megtettük a szükséges intézkedéseket.”

A patens 3-dik pontjában elszámítatnak azon országok, melyek a szűkebb reichsrath tárgyai, de ezek közt sem Magyarország, sem Erdély nincs említve.

Az alapörvény 11-dik §-lye szerint „a magyar korona kivételével minden korona országok és tartományok közös törvényhozásának tárgyai az 1860 oct. 20-diki diploma III. cikk szerint a szűkebb reichsrath alkotmányos hatáskörébe tartoznak, be nem vonva a magyar korona országaiból való követeiket.”

Már ha ő felsége a patensnek 6-dik pontja szerint legfelsőbb ígéretét, melyben a többi közt azt fogadja, hogy „maga is megszeghetlenül követi és megtartja”, továbbá kijelenti „egész császári hatalmunkkal minden támadás ellen biztosítjuk s gondunk lesz reá, hogy

azt mindenki kövessé és megtartsa”, ha mondom, ez ígéretet beváltandó lesz, ugy Magyarország és a hozzá tartozó részeknek alkotmányait legalább azon állapotban a mint az 1860-dik év 20-dik octoberi ígéret által fenállott, helyre kellene állítani, és ehhez képest országgyűléseket éppen azon hatáskörrel kellene bírnia, melylyel az előtt; kivéve, hogy a közös pénz-, a katonai- és vámügy dolgába nem szólhat. És az országgyűlés visszaállítása csakis azo módval történhetnék, a mint az az előbbi törvények szerint létezett, és semmi változtatást benne nem tevé, mert a diplomának 1-ső pontja, és a patens előszavában arra kötelezte magát a felség: hogy a szűkebb reichsrath és országgyűlés belegeyezése nélkül semmi változtatást nem akar az alkotmányon csinálni, s így az erdélyi országgyűlést is, ha a közvetlen uniót nem akarta a kormány érvényesíteni, a régi törvény szerint kellett volna egybehívni, és a Grundgesetznak 12-dik §-a szerint ott, királyi előterjesztésben az alkotmányi változtatásokat ajánlani, nem különben a netalan visszaállítandó országgyűlésnek más alakba való átütését is ott kieszközölni.

De ha ő Felsége ígéretét következtében az alkotmányt visszaállítja, ugy az osztrák ministerek nem lehetnek egyszersmind Magyarország ministerei, hanem három rendbeli ministeriumot kell hogy állítson, még pedig:

- 1) egy centralist, mely álljon egy ministerelnökből, egy had-, fináncz- és kereskedelmi ministerekből, és legfeljebb, ha a ministerelnök nem lehet külügyminister, ez esetben még egy külügyministerből, mert ellenkezőleg a legnagyobb anomaliák jönnek elő.

Ha jelenben egy alkotmányos felelős ministerium nem is létezik, mégis a ministerium moraliter reá kell hogy kényszerítve legyen, ha a birodalmi gyűlésben kisebbségben marad, lemondjon, de ha nincs egy centralis ministerium igenis gyakran előfordulhat, hogy a ministerium a teljes birodalmi gyűlésben, melyben Magyarország is részt venne, többségben létszen, de éppen azon időszakban a szűkebb gyűlésbe az ügynek ily állásában mi fog történni, valóban képzelhetetlen, ha alkotmányos szempontból tekintjük, azért mindaddig az örökös tartományok egy felelős ministeriumról nem is gondolkozhatnak, míg centralis nem lesz alkotva.

2) Az örökös tartományoknak és Magyarországnak is külön ministeriumának kell hogy legyen osztrák, bel, igazság, vallás, földmívelési, pénzügyi, és végtére egy ő Felsége környezete mellettinek, mert mind a diploma, mind a patens 19. §-sa, mind pedig az országos törvények értelme szerint a ministereknak helyek van a szűkebb birodalmi gyűlésben, valamint az országos gyűlésben, s ha helyek van ott egyébként nem lehet, hanem hogy ők egyfelől a kormány érdekét oltalmazzák, másfelől a gyűlés kérdőre vonhassa őket; ha pedig kérdőre vonhatja, ugy a felelősségnek is egy bizonyos fokának létezni kell, ha azon felelősség nem is egyéb, mint morális, s mihelyt felelősség létezik, vagy ha az országgyűlésnek csakis azon joga létezik, hogy felvilágosítást kérhessen, már így is az örökös-tartományoknak külön, és Magyarországnak újra külön ministeriumának kell hogy legyen; mert az osztrák belügyi, igazsági, vallási, kereskedelmi- és finánczminister csaknem lehetnek a magyarországi gyűlés irányába felelősek, vagy nem adhatnak felvilágosítást oly tárgyak felől, melyet nem ők kezeltek, és nem ők rendeltek. Hogy tchessen az osztrák finánczminister előleges költségcsatát az országos szükségéről, s hogy számoljon az országos magánjüvedelmekről és rovatokról,

a melyeket az ő befolyása nélkül rendeztek, s melyeket ő nem kezelte? igenis mindezek képtelenségek volnának, vagy pedig a magyar koronához tartozó országoknak kevesebb joguk van, mint az örökös tartományoknak, és pedig ellenkeznek ő Felségének szentül felfogadott ígéretével.

A mi Erdélynek, Horvátországnak és Slávonianak sorsát illeti, ugy ezek, ha talán a császári örökös tartományok példájára meg is tartván tartományi gyűléseiket Magyarországgal egybekapcsolva kell hogy egy alkotmányos országok képezzenek, és közös országgyűlések legyen, vagy pedig elkülönítve burocraticus kormányzások alatt kell hogy nyögjenek, mert az örökös tartományok szűkebb birodalmi gyűléséhez nem tartozhatnak, mert annak nem tagjai; legjobb esetben külön törvényhozó országgyűlései lesznek, de minden garancia nélkül, mert külön felelős ministeriumot csak nem remélhetnek, s így csakis burocrataknak lesznek azoknak végrehajtói, a kik pedig még morális kötelességgel sem tartoznak az országgyűléseknek, miután csakis a kormánynak felelősek.

De valószíűleg miután Erdélyben új országgyűlés octroyaltott, két választása lehet az országnak, hogy vagy a szűkebb birodalmi gyűlésnek legyen tagja; 232 idegen az ország viszonyait nem ismerő tag hozzon az országot érdeklő törvényeket, és magának az országnak csak tartományi gyűlése legyen, melynek a Landes Ordnungok 18-dik §-sa szerint a következők az tárgyai:

- a) A mezei rendőrség, és az országot illető gazdaszat.
- b) Országos jüvedelmekből lévő jól tevő intézetekről.
- c) Középtételek még az ország jüvedelméből történnék.
- d) Előszámítások az ország magánjüvedelméről.
- e) Adoztatások országos szűkségekre, és az országos hitelre.
- f) Előszámítások rendes, és rendkívüli kiadásokról.
- g) Rendeleteket hozni közügyekről, valamint vallási- és nevelésügyekről, nem különben az előfogatok, és katonai beszállítási ügyet elrendelni.

b) Az ország javát, és jólétét előmozdító rendeletek, ha oda utasítja a kormány, mind ezen rendeletek csak ugy érvényesek, ha a Felség megerősíti.

Ezen tárgyak is a szűkebb birodalmi gyűlés elé valók, ha valamelyik ország valamelyiket oda felebbeznék. Ha pedig a szűkebb birodalmi gyűlés, és a tartományi gyűlés közt az előjövő tárgyak felett vita támadna, azt a felség dönti el.

Vagy ha a szűkebb birodalmi tanács alól Erdély csakugyan mentve lesz a második eset lehet, hogy csak tartományi gyűlése legyen ez országnak, és azon törvények, melyeket a szűkebb birodalmi gyűlés hozni fog a nélkül, hogy Erdélyországnak tagja legyen, azok Erdélyre is érvényesek legyenek, mint az jelenleg van szokásban.

Mindenesetre, hogy Erdély külön, a törvényhozás mindazon jogait, a kormányerő és népjög mindazon faktorait bírhasa, melyet a császári tartomány-csoportozat szűkebb birodalmi tanácsában s e mellé állított ministeriumában bír, az alig képzelhető, és ő épp ugy kénytelen végre is az anyakirályság közös törvényhozásába s közös kormánya alá egyeülni, a mint Austria örökös tartományai egyesültek s illetőleg egyesítették a császári alkotmány által.

H. H.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Vámos-Gálralva, július 10.

Kálvin ünnepély a küküllői egyházmegyében.

Egy nemzet életrevalóságának hőmérője azon kegyeletes érzés is, melylyel elhunyt nagyjai emlékét, emberiséget boldogító tetteik s erényeik fölevenítésével az idő árjától elmosatni nem engedi; mert a mely nemzet nagyjainak kebelében emel maradó emlékét, s azt szív-virágaiból font koszorúkkal ékesíti: az a világ politika fejlődése folytán olykor nagyratörékvésében átalíthatatik, humanitási céljainak újjáról leterelhetetik; de ha jelesének emlékét szentül megőrzi, azoknak dicső példáiban küzdelmek közt tanusított erélyök-, és kitartásukban mindenkor fölélt azon szellemi fegyvereket, melyekkel létét az enyészet megsemmisítéssel fenyegető hatalommal szemben megvédi.

Az emberiség története mutat fel korszakokat, midőn a leghatalmasabb nemzetek megmaradása vagy elenyészése egyetlen lény léte vagy nem létehez volt kötve. Ilyen volt Izraelben Mózes, ki az egyiptomi farok által kovácsolt rablázatok nemzete lábáról lebilincselvén, visszavezette a Kanahánba, hol, mig nemzeti fejedelmei alatt az ősök által megszabott intézményeket tiszteletben tartá, a hatalom és fény tetőpontján ragyogott; ilyenek voltak Görögthon azon halhatlanított hősei, kik szabadság-, és hazaszeretetüket maroknyi csapataikba áthelvént, harcosaikat oly bátor, és elszakít bajnokokká lelkesítették, hogy tiz ezreikkel a persa királyok szabadság gyilkolásra vezetett zsoldosainak százezreit döntötték a görög függetlenség számára szánt sírokba, mely sírok, mig a görögöknek borostyánt hajtottak, a szolgaság igazát osztogatók élde diestelen hadjáratauk lealázó képét mutató tikrőt tartának; ilyenek voltak, hogy messzebb ne menjek édes nemzetünk azon fia i, kik nemcsak a hatalom, de az ész fegyverével is küzdöttek nemzeti létünk fennmaradásáért s vagyonunk, és vértünk árán szerzék meg nekünk azon dicsőséget, mely szerint elmondhatjuk: „áll Buda még, él a magyar.”

Az ily hazajók, és nemzetök dicsőségét, javát munkáló férfiak a háládatos maradéktól századok múlva is áldatnak ünnepeletnek. Ha van nemzet, mely multjából mutathat fel nagy alakokat, kiket a szerencse vagy szerencsétlenség edzett hőskökké: bizonyára a magyar az a nemzet, s ha valamely nemzet lehet büszke nagyjaira: akkor a magyarnak van oka az őveit isteníteni.

Korunknak jutott azon magasztos öröm, de egyszersmind azon mély fájdalom is, hogy némely nagyjaink emlékét megünnepelje. Még elevenen állanak emlékeztünkben azon lelkes beszédek, melyek a Kazinczi ünnepélyeken országszerte minden felől hangzóttak, és az ugy szólva öröm-ünneplünk volt; mert nemzeti nyelvünk uttörőjének, újjátéremtőjének, kit kora oly kevéssé tudott méltányolni, mi leheték szerencsések töviskoronáját babérkoszorúval felváltani, elgyomosodott sirhantját ne felejtsékkel behinteni, de még nem száradtak fel könnyeink, melyek a legnagyobb magyarnak Széchenyinek gyászavatálánál fakkadtak fel szemünkben; mert a nemzet nagy apostolat mielőtt hazánkra vonatkozó jös-igéje teljesedett, megkezdet munkájának befejezése előtt láttuk sirjába szállani, s kérdés valjon honboldogító tervei nem sorozhatók-e a sírok titkai közé?

Nem, mert minden napszámosa e hazának tanítványa a megdicsőült apostolnak, szelleme el van sajátítva, s valamint Jézus halálával győzött az eszme, melylyel tanítványai elterve képesekké levének Isten országát megalapítani: ugy a legnagyobb magyar tanának magvai minden igaz bonfi kebelében termékeny földre hullottak, s hiszszük, hogy ha a magvető nem szedheti is munkája gyümölcsét, az igazság eszeledőinek aratása nem fog kimaradni, csak bizzunk Istenben, s tiszteljük nagyainkat.

Mint hogy az emberiséget az állam csak az egyházzal kezét fogva vezetheti célja felé, s mint hogy a nemzetek életében a vallás fontos tényezőnek bizonyosult be, mivel a keresztényen vallás adta azon elveket, melyekre az államok intézményeiket alapítják: ebből

ökint következik, hogy nemcsak a nagy diplomáták, nemcsak a földi jölléért és szabadsággért küzdő hősök, de azon férfiak is tárgyai tiszteltünknek, kik az egyetemes emberiség údve kieszközölése tekintetéből a valóság-igazságok tisztázását világos értelemlre emelését tűzték feladatukul.

Jóllehet a ker. vallás igazságainak a pokol kapui diadalt nem vehetnek, mindazáltal tény, miszerint a középkor homály-borította századaiban a biblia örökbecsű kincsei a kereszténység elől elrejtettek, valódi jelentésükből éppen azok által, kik magukat Jézus szolgáinak vallották, kiforgatva, arra kezdték használni, hogy a k. vallás szelleméből kifolyó szeretetet, egyszerűséget és alázatosságot megtagadja, uralomra vágyó, fényes hierarchia hatalmának megszilárdítására eszközül szolgáljanak, s ha a gondviselés nem támaszt férfiakat, kik a szent-írás elburkol igazságainak magvait ki hitvelyezve a bibliai tantételeknek jézusi értelmét visszaadják, ugy a keresztény egyháznak ma talán csak pusztá történelmi nevét bírniok, s az emberiség az üdv útjától elzárva, tán még századokig leendett a tudatlanság szülte babonák békoiba visszataszítva.

De nem engedte az ur egy szülött fia drága vérén megváltott népet a sötét századok tévelygéseitől megemésztetni; a 16-dik században, az idő második teljességében előszült a reformatorokat általok harmadszor szólott világoosságot; azoknak szözata elhatott minden népek közé; „mindnyájan megnyitják szemüket, a sötétségből világoosságra fordulának, a sötétség elmúlt, és a kik valának régen sötétség, lettek világoosság.” Mind örökké áldatnak, századok és évezredekben át marad fenn emléke ama dicső reformatoroknak, kik a világoossággért és igazságért lángbuzgalommal, önmegtagadással küzdöttek!

Több mint két hónapja, hogy a főbb reformatorok egyikének Kálvinnak neve, halálának folyó év május 27-dikén történt háromszázados évfordulataival felfrisített, emlékeztetőnek a kegyelet áldozatokat hord, ünnepeket ül, nemcsak a genfi köztársaságban, hol reformatori pályáját hegyeket elmozdító lelkesedéssel megkezdette, hanem mindenütt hová szellemének lángsugarai eljuthattak; de talán sehol sem oly teljes szívűl s akkora készséggel mint hazánkban.

Az előzményekből következtetve azon észrevétel merülhetne itt fel, hogy nevezett reformator egy más haza szülöttje lévén, minden jelessége mellett is, mi alapon képzelem őt akként feltüntetni, mintha hazánk emlékezetben tantandó nagyjai közt helyet foglalhatna. Ne ütközzél meg nyájas olvasó. Igaz, hogy Kálvint nem a magyar haza, Franciaország adta a népeknek; de valamint a Dávid családból származott Jézust mindazon országok, hol boldogító tudományának magvai utófelre nem estek, üdvözítőjüknékné ismerik; ugy az ő hű szolgáját, Kálvint is mindazon nemzetek, kik a Krisztus megtestesített tudományának evangéliumát az ő értelme szerint vallják, magukénak nevezik; következésképp mi is, kik közt elvei nemcsak a kereszténynek róla nevezett felekezetének életében vittek véghez nagy dolgokat, de szellemének, ha két század történelmébe elfogulatlanul tekintünk be, hazánk sorsának fejlődésére való befolyását is el kell ismernünk, méltán nevezhetjük őt magunkénak, s midőn a Királyhágon innen, és tuli hely. hitű egyházak a jeles reformator 300-zados emlékinépet megtartani határozzák, akkor egyszerűen nagy emberek érdemeit emlékeztetben tartatni kívánó kegyeletes érzésük nyilvánításának is bizonyítványát adák. (Vége következik.)

N.-Várad, július közepén.

N.-várad szinészete.

E lapok olvasóinak legalább egyrészt érdekelné fogja Follinus János szinészete, mely a kolozsvári nemzeti színházról jól ismeretes, s az őszkor szintén újra fellobbantja ott Thalia oltárán a tüzet.

E társulat május hó elejétől N.-Váradon, a fedett szinkörben tart előadásokat, s a közönség szép számmal látogatja. Mindenesetre a legjobb társulatok egyike, ha ugyan nem a legjobb. Bajos volna megmondani, melyik téren működik legjobban; a vigjáték azonban Akhilles-sarok. A könnyed, fecsegő társalgás, mely körül a vigjátékok nagyobb része forog, nem a legerősebb oldala a tagoknak. Az operettek terén leginkább otthonos. E csinos, szinpadhi assiettek Váradon is tetszenek, s Offenbach kecses, füllemászó zenéje itt sem marad hatás nélkül, s mivel nincsenek nagyképi toll-lovagok, vagy tricolor-erkölcsök, kik ez által a nemzetiséget látják fenyegetve, senkinek sem jut eszébe féltelni tőlük a nemzeti séget.

A montreuli rézöntő „Dunanan” és fia már hatszor fordultak meg itt, s valamint Budán történt számos látogatás dacára még mindig áll a Gellérthegy, itt sincs semmi baja a Kal-

várihegynek, s egy kis cancanozás mellett is egészséges maradt a moral.

Leglátogatottabbak is az operette-előadások. A közönség maga elárulja, mit kíván. Az operettek a divatosak. A társulat legelső előadása „Bánk bán” volt, s első előadásra is félig telt meg a színház. A legközelebbi vasárnap 6-dikszor adatott „Dunanan”, s a színház telve volt. Valóban így sem kívánhatja senki, hogy Follinus szerződésszerűen egy jó népszimű énekest is, (kire sub rosa mondva mégis szükség leuno) adjon minél több magasabb irányú drámát, vigjátékot.

Különbön az igazgató igyekszik lehető változatos játékkendét adni. Ez alatt nem „Az utoza tánczosnó”, „Siklósi leányok”, „Házasság-élet sötétjéje” című darabokat értjük, melyeknek nem is a fiókban, hanem a tüzből van helyük; hanem, hogy igyekszik újdonásokat nyújtani. Az utóbbi napok újdonásai voltak: „Murányvár ostroma”, „Chouffouri ur ötthon lesz”, „A király házasság”, „Egyik sir, másik nevet.” E négy új darab alig két hét alatt került színpadra. Tóth Kálmán vigjátéka („A király házasság”) legnagyobb hatással volt, s Mándoky, mint Koppay, talán még nem aratott annyi tapsot, mint ez este. „Chouffouri” hatásából sokat levont, hogy az olasz operák e sikerült parodiája intermezzókkal 2 felvonásra volt nyújtva. „Egyik sir, másik nevet” (Rónainé jutalmára) nem részesült tetszésben, s szerény véleményem szerint is, a pesti nemzeti színház mélt. intendansa tehetett volna hasznosabbat, mig francziából letördöltte e dialógizált novellát. Azonban az újdonásai inger és a juttalmazandó iránti figyelem szépen megöltötte a színházat.

Jelenleg Soupé csinos operettjére, a „Tiz leány”-ra folynak a készülétek, mely néhány nap alatt szinpadra is kerül.

Ajánljuk figyelmébe az igazgatónak, hogy midőn idegen gyenge drámákat akar adtatni, (Utoza-tánczosnó, Maison Rouge lovag stb.) saját érdekében is gondoljon a piénő magyar drámákra. Dobsa, Jókai, Szigligeti történeti sziművei már ismeretes címűknél is nagyobb vonzerővel vannak a közönségre, a minden szinzigazgató által felelőtt Czako, „Leontinje”, „Végrendelet” alig ismeretesek.

Olykor van alkalmunk classicus sziműveket is látni, mint a „Fösvény”, „III-dik Richard.” Mind a kettőt kevés közönség nézte. A tagoktól egyenkint irni valamit, talán fölösleges is, miután e lapokból ismeretesek a kolozsvári szini-jelentések. A dráma lelke (a mint mondani szokás), a Rónai pár. Gyulai nagyou elvesztette organumát, s most már kedvetlenül játszik. Újfaluai egészen benötte magát a bürlésk szerepekbe, s drámában taloz. A primo amoros-bely, melyet eddig Mándoky töltött be, a mint képes volt, távoztaival üres lett. Ugy látszik, a primo amorosok oly ritkák kezdenek lenni, mint a tenoristák.

Az operához az igazgató új tagokat szerződtetett, és pedig egy alt-énekesnőt és egy mély baritont. Az előbbi Kónti Francziska kisasszony (ha nem csalódunk, a kassai színházról), ki első föléptével „Linda”-ban, mint Pieretto általános tetszésben részesült kelleme, jól iskolázott hangjával. Ugy hallatszik, Pajor Anna e szini idény után lép el a szinpadról, s az igazgató ezét gondoskodott jó előre alt-énekesnőről. A másik Odri Lehel ur, a nemzeti színházról. Fiatal alak, és erőteljes, terjedt hanggal rendelkezik. E fiatal énekes mindenesre jó nyereség Vincze helyett, ki szintén távozik.

Kíváncsiak vagyunk, mit mondana az elhunyt „Bihar” most Fektérre, még tavaly „a vibartól rázott ezüst hangrang ösöngéséhez” basoulította hangját. Fektér ur napról napra gyengül.

Szabó Pepi k. a. kedvence a közönségnek, bár milyen szerepben is lép föl. Igazi tere azonban az operettek és vandevellek, s itt szedhet virágokat. Az oly szerepeket, melyen a „Király házasság”-ban a banilla, ha lehet kerülje, ezek nem tartoznak szerepkörébe.

Végül megemlítem azt, mit talán legelőbb kellett volna. Folyó hó 16-án az igazgató jó-tékonyczul előadást rendezett az erdélyi vízkárosultak javára, mely érdekes quodlibetből állott. Adatott ugyanis „Az óras kalapja” 1 felvonásos francia vigjáték, „Ördög Róbert” 4-dk felvonása; magyar népdalok Odri L. által énekelve; ketős tót tánc Tóth Soma és Völgyi Berta által; végül a „Dajka” 1 felv. operette.

A szinkör egészen megtelt. A jövedelemnek felajánlott felerésze 97 frt 40 krt tett, melyet az igazgató 100 frt-ig egészítve ki, másnap Kolozsvár főbirájának elküldött a kolozsvári károsultak segélyére.

Várad.

Értesítés az erdélyi lötenyész-tökhöz.

A m. belügyminiszteriumnak és főhadparancsnokságnak 6122/353. 1860 A. sz. alatt kelt in-

tévénye által közzétett legfelsőbb rendelet szerint, az 1860-dik évtől hat egymás után következő évre utalványozott lötenyési két eszardíjon kívül, a lötenyésztes emelése és javítására Kolozsvárt évenként még 100 arany levén kiosztandó, s ez öszszegnek díjakra leendő felosztása, kitűzése, odaítélése és kiadása az erdélyi lötenyész-tö és versenyegyletre lévő bizva: ezennel közhírré tétetik, hogy ezen folyó 1864-dik évre eső 100 aranyból következő díjak tűzettek ki, s fognak folyó évi szeptember 24-dikén Kolozsvárt kiosztatni:

I. Négy, öt, hat vagy hét éves anyakancazakra, sikerült szöpös csikóval, ha jól vannak apolva, egészségesegek és erőteljesek, s jó tenyészkanca tulajdonaival tűnnek ki, három jutalomdíj, u. m. az elsőre 12 darab es. arany, a másodikra 8 db. arany, s a harmadikra 5 db. arany.

II. Három éves kanczákra, melyek kintő tenyészképességet ígérnek, s hámba lett fogatásuk miatt láthatólag megromolva nincsenek, szintén három jutalomdíj, u. m. az elsőre 12 db. arany, a másodikra 8 db. arany, s a harmadikra 5 db. arany.

III. Két éves kanczacsikókra három díj, u. m. az elsőre 12 db. arany; a másodikra 8 darab arany, s a harmadikra 5 db. arany.

IV. Egy éves kanczacsikókra szintén három díj, u. m. az elsőre 12 db. arany, a másodikra 8 db. arany, s a harmadikra 5 db. arany;

öszszesen tizenkét díj 100 db. es. aranyban.

A tenyészési jutalomdíjakért pályázó kanczák tulajdonosai községi előjáró bizonyítványával tartoznak azt bebizonyítani, hogy a csikóktól elővezetett anyakanca még a csikó születése előtt tulajdonuk volt, hasonlóan az elővezetett kanczacsikó tulajdonosa is, hogy az egy annak elletése idején birtokában volt anyától elletett, és általa neveltetett fel.

A fennebbi tenyészési jutalomdíjakra pályázni kívánók oda utasítatnak, hogy kiállítandó lovaikkal f. évi szeptember 23-án délelőtti 10 órakor az ugynevezett városi löskólabán a lövasárter mellett jelenjenek meg. A jutalmak odaítélése és kiosztása történik f. évi szeptember 24-kén ugyanott az a végre kinevezett bizottság által, megjegyezve, miként ezen díjakban csakis a kisebb lötenyész-tök részesülhetnek, a ménes-tartók dicséretes megemlésténél egyebet nem nyerhetnek.

Az odaítélt tenyészési jutalomdíjak a jutalmazott állatok tulajdonosainak az egész bizottság s valamennyi pályázó jelenlétében azonnal készpénzben fognak nyugtatvány mellett kiűzetetni, és épp ugy fognak azon tenyész-tök nevei is felolvasatni, kik jutalomramélt kanczákhoz hoztak a pályátérre, de a jutalomdíjak elégtelensége miatt azokban nem részesülhettek. A díjosztás eredménye, mint szintén a pályázó állatok száma, a hírlapok útján közzé fog tétetni.

Kolozsvárt, július 30-dikán, 1864.

Az erdélyi lötenyész-tö és versenyegylet igazgatósága.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Victoria” tűzkár-biztosító társulat alapító bizottmánya ezennel tudatja, hogy ügyel vezetése akkép van szervezve, mikép jogtanácsos folytonos véleményezése mellett, minden ügyet az alapítókból alakult 8 tagu bizottmányi választmány vezet, a mely jelenleg mint igazgató választmány működik, s minden iratot azok fontossága szerint vagy az elnök egyedül, vagy ő s az alelnök és a jogtanácsos ir alá.

Kevésbbé fontos iratokat csak az igazgató választmányi tagok egyike fogja aláírni.

Egyszersmind kinyilatkoztatja az alapító bizottmány, némely téves fogalmak helyreigazítása végett, hogy néhány urak, kik más hasonló intézetnél már alkalmazva voltak, ez intézetnél csak az iródban foglalkoztatnak, s így az ügyek vezetésébe természetesen leg-kevésbbé sem folylhatnak be.

A „Victoria” tűzkár-biztosító társulat alapító bizottmánya.

— Tordamegyéből írják nekünk a mult hó végéről: Folyó hó 13-án jöveggel a munkaszerető mészkió nép nagyszámmal egész háznépéstől ki ment a sok esőzész miatt elkészett töröküzakapalásra. Foly a munka egész reggel 8 óra tájig. Ekkor terhes fellegekkel sűrű eső szakad. Hazafelé indul minden ember. Egyszer dörgés és villámlás között lecsap egy kisebbszerű szárazmenyőkké éppen a tordahasadék torkolatja iránt a hasadéktól mintegy jó puskalövésnyire, s a szekéruton Mészkió felé hazasió sokaság köz a helybeli iskolamester, Kereki György 12 éves kisé szaladó fiának, Jókának vállán levő kapujára száll, a kapanyelén előszalad, a nyelet átfogó keze ujjaig, innen vállára száll, s hátán derekán leszalad a szoroson kötött lábravaló korczáig, itt merőben elvész, többé se testén se gunyáján nem látszhatóan; tetszhalottá lett a gyermek a földön öszszergyva; rémülve szalad el min-

den, csak a keserves atya, anya és egy testvér állnak körülte siránkozva, szekeren mint halottat hozzák a szülei házhöz harangszó mellett. Itt minden orvos és orvosi szer hiányában, mit tehetünk egyebet, még életet remélve benne, mint hogy keményen dörgölni kezdtünk már meghidegedett testét flánerrel, seprőpálínkával s borezzettel, mig több idői dörgölés után teste természetes melegedésbe jött. Sírni, hánkolódni kezdett a gyermek, ez után egy-egy kis édes tejet eresztgettünk szá-jába, mig láttuk, hogy kezd ébredezni a szerencsétlen fiu; atyja a közel városba Tordára Dr. Bod urhoz sietett, kitől kenő és bé-ivó gyógyszereket hozott és négy vérszipót, melyeket a hátán leszaladott 3 uj szelés kék sebhelyekre rakott, melyek után, Istennek hála, magához jött annyira a gyermek, hogy delután már esetefel megszólamlott és evett keveset, harmadnapra beteggyábol felkült, a hátán és derekán viselven a nagy eset kék maradványát, ma egészségos. O megtanulta, hogy nehéz időben nem jó megfutamodni. — Egy más halalos eset történt előbb 8 nappal, éppen benn a Tordahasadékában az ott folyó Heszdat nevű patakon levő szindi Bors Albert ur malmánál t. i. a molnár Pap Gavrilla hajdon leánya egy deszkán állva penetelő kenegette a korong fogait, ki alatt a deszka kettétörvén, leesett a korongra, mely inge-ujját oly erővel facsarta oda, hogy szörnyű halálra öszszúzta még csak egy jalkiáltasa nélkül annyira, hogy a kerek megállottak rajta.

— A Küküllőmellől július 24-ről írja egyik érdemes levelezőnk: Medárdus óta e vidéken mai napig minden nap hullott a zápor, már-már hajlandók valának az öreg tapasztaletáinak 1816- és 17-ki valósulását elbírni, s a bizonyos inséggel szorongó kébellet szembe nézni, a mi be is következik, ha az esős idő előbb beálltával a búzavetések kifejlődése meghiusul; de dacára a folytonos esőzések búzavetéseink az aratásra elkészültek, s e hó 24-én kedvező idő mutatkozván, az aratás több helyt megkezdett, kényerlőt tehát csak lesz, hanem töröküzával még nem merjük magunkat erősen biztatni; a sok eső miatt sok helyt kapalatlanul maradtak, elázván a föld, semmi remény hozzájuk, sok helyt fel is hagytak a megmiveltetéssel, a megmiveltet is annyira el vannak sárgulva, hogy bajosan válik belőlük valami; füveink lekaszálvá, néhol vízben usznak, néhol el vannak iszapolva. Hát az országutak, a kinek fogalma nincs rossz utról, jöjjen Küküllőmegyében, de ne szekérrel, mert beletörök a tengelye. Adamostól Dicső-Sz-Mártonig elarasztotta a különben is rossz országutat a víz, minek következtében akkora iszap fejlődött ki, hogy csak tengelyig éri iszapban nehezen lehet Szentmártonig vergődni. Mily jó lesz vala, ha az illetők a Báznaig zánt helyett az arra pazarolt több ezerre menő napszámmal a meglévő utakat jókára hozta volna, így a megye valamit nyert volna, mig amaz utöltést a záporok merőben elmosván, a pazarolt napszámmal semmi hasznót nem eredményeztek. Hát azok a zsidvei országutára szükségelt hidak mikor fognak elkészülni, meddig kell még éleveszélyek közt a mások elszáncolt réjtjein gázolni?

(A szerb congressusra vonatkozó con-juncsurak.) A választások eredménye alapján Károlyvezér jul. hó 22-ről írják a „Politik”-nak: A magyar korona alá tartozó országokban létező görögkeleti egyház politikai és választási érdekeit oly mélyen érintő esemény elő-készületei tehát meg volnának téve; nemzeti congressusunkra a választások mindentől megtörténnek. Ezekre vonatkozólag csak annyit jelenthetek, hogy az egész területen elhatározó győzelmet vívott ki a szabadelvű párt, mely a szerb nemzetnek esküvel és írással annyiszor megpecsételt jogait minden törvényes eszközzel kész védelmezni. Habár a kormány a rendelkezésre álló eszközök egész készletét, melyek jelleméről és minemliségéről e lap már néhány közleményt hozott, a legnagyobb erőmegfeszítéssel felhasználni jónak látta, az ellenézk mégis mindenütt keresztül vitte jelöljei megválasztását, ha pártfogoltjai a congressusra választottaknak csak helyettesítőit fogadtatnak el. A követek majdnem mindentől a kormány szándokainak kevésbé megfelelő utasítással láttattak el, különösen arra utasítottak, hogy először is a folytonos, de fájdalom, sikertelen panaszokra és sérelmekre okot szolgáltató egyházi és iskolai ügyek szabályozását szorgalmazzák, és a metropolita-választásra csak azután térjenek. A szerbek nagy többségének a forró óhajátása irányában a kormány mily magatartást fog követni, természetesen nem tudjuk; a legközelebbi napok ki fogják azt deríteni.

— A románok a szerb congressusi választásoknál. A „Presse” constatirozza a románok között a szerb congressusra szóló képviselő-választásoknál észrevehető szakadást. Mig ugyanis Lugoson, Aradon és Temesvárott a

román pártbeliek elhatározták, hogy a választásokban igen erősen részt vesznek, s a congressuson a ismert román kívánalmakat érvényesíteni törekusznak, e program sok helyütt, mint Mehádián, Karaneseben stb. nem fogadtatt el, miután e helyeken a románok minden részvételt megtagadtak a szerb congressusra való képviselő-választásoknál, mert „nem akarnak a szerb ügyekre avatkozni.“ — A „Presse“ ebből azt a tunságot vonja ki, hogy „a nemzeti pártorganizációk mindenütt kudarcot vallanak.“

— Az arad-álvinczi vaspálya építéséhez „erdélyi földbirtokosok“ ajánkoztak, köztük gróf Bethlen és Barsay és báró Nopcsa, ez a bécsi lapok legújabb híre, a melyet oly diadalal hirdetnek, mintha e vállalkozás — ha ugyan igaz — egyértelmű lenne az államminiszter ő exája politikájának teljes diadalával a legnagyobb függő kérdésekben is. Akár valószínű is, akár nem, nincs mit hozzászólunk, hanem egyszerűen tudomásul vesszük.

— A „M. Sajtó“-nak méltányos kívánata, hogy áttegyék következő megjegyzését: „A „Kol. Közlöny“, jun. 30 dikai számában, megírta azon irókat, a kik névtelenül vagy pedig álnév alatt írnak. A „M. Sajtó“ igenis megérdemelné a megróvást, ha ezt mondta volna. Csakhogy mi éppen az ellenkezőt mondtuk. Mi éppen a névtelen vagy álnév alatti írás joga mellett szállunk sikkra, és azokat róttuk meg, a kik a névtelenül vagy álnév alatt írónak nevét, ezek akarata ellenére, nyilvánosságra hozzák. Kérjük tehát a „Kol. Közlöny“, sziveskedjék megróvását visszavenni.“ Ezennel megtettük, s az értelmezés tökéletesen megfelel saját magánéztünknek is.

— Előpatakon elefánt állásokat s a gyarát találtak kövületben.

— Pestnek közelebről nevezetes vendégei voltak: Vilmos, hessen-kasseli herceg, Hamilton, angol herceg, és Xantus János, Amerikából haza érkezett tudós hazánkfi. Ezeknek kívül még egy különös: Jack s onur, ki az újjakat és kézesüklőket gyakorolja általa feltalált módszerrel, mi által a kéz, ki vált a zenészetre szerföltött alkalmassá válik.

— Báró Bach, császári követ Rómában, Bécsbe váratik. A báró ezen utazása mindenféle kommentálásra szolgáltat alkalmat, írja Rómából a „Unitá Cattolica.“

— A magyar gyógyszerészek küldöttségét — olvassuk a „S-ny“-ben — ő Felsége a minap fogadta el s a küldöttség kérelmének figyelembevételét, mely szerint az iparrend 58 és 59-dik cikkelyeinek határozványai a gyógyszerészek személyi szabadságaira is kiterjesztetnének, és ennek folytán az özvegyek, valamint a kiskorú örökösök gyámjainak is megengedendő lenne, fizetüket az utóbbiak nagykörtségig bérbeadni, s azon esetre, ha az örökösök közül valamelyik gyógyszerészt re adná magát, az atyának jogát erre pályázat nélkül átruházhatni, legkegy. megígérni méltóztatott.

— Nyitamegye hegyes vidékein, különösen Valaszkabala környékén oly nagy a nyomor, hogy az emberek — mint a „M. S.“ tudósítója írja — már faleveleket s gyökereket esznek. A főpán segélyért folyamodott.

— Garibaldi levele az ifjabb Hugó Viktorhoz. Garibaldi Hugó Viktor Ferenczhez, ki az általa fordított Shakespeare művei 13-dik kötetét neki ajánlotta föl, a következő levelet intézte: „Ischia Casamicciola jul. 13-kán. Fialat barátom! A Hugók mindenkor rendelkezhetnek nevellem, mert tudom, hogy azt csak a legjobbban használják fel; mégis az ön felajánlását csak mint fogadást tekintetem, melyet mindketten hazánk szabadságáért és a hatalmas néppel kötött szövetségünkre tettünk, mely nép a miveltés faklyájának egyik hordozója lesz, ha megemlékeznek, hogy azon világság szülte, melyet ön újabb ragyogóvá tesz, és melynek neve Shakespeare. Hires atyjával és önnel kezelt szorítva, maradjon stb.“

— Langiewicz internáltatása. Mint hírlík, gr. Rechbergnek Kissingenből való visszatérése után azonnal a Bécsben levő svájci ügyvivő azon közlést tette, hogy a svájci szövetség tanács elvállalja a felelősséget, hogy Langiewicz a mostani forradalmi mozgalom tartama alatt nem tér többé vissza a hazátérre, s így az austriai kormányának nincs oka, Langiewiczet még tovább is fogva tartani. Gr. Rechberg azt felelé, hogy a rendőrmiszter visszatértét kell bevárni, míg határozat hozható. A rendőrmiszter hírszerint jul. 27-én volt visszatérő Bécsbe, s így az internált felkelő-vezér sorsa közelebb eldőlt.

— Barnutiéért, mint a „Hon“-nak írják, e jul. 17-én M. Igenben requiemet tartottak, melyet őt követett. A requiem, az egybegyűltek nagy száma miatt, szabad ég alatt tartották. A lakoma alkalmával, Axente, felköszöntésében, többek között azt mondta, hogy „az oláhok sokkal többet vesztek Banutiában, mint a magyarok Széchenyiben,

mert Széchenyi csak 40,000 forintot (azaz 60,000-ot) áldozott egy magyar akadémia alapítására, Barnuti pedig 50 évet adott életéből a hazának.“ (Hát Széchenyi kinek adta egész életét?) — A requiemben s lakomán több magyar is jelen volt, kik közül egyik, Vaday György, testvéri érzelmét tanusítandó, indítványozta, hogy az együltlevő társaság tehetőség szerint rakja össze fillereit és fordítsa azokat oly célra, mely Barnuti emlékének megfelelően. Ezen indítvány annál is inkább, hogy magyar részről történt, szünni nem akaró, „se traiscá“-kkal fogadtatt. Az indítványozó tényért vett és saját adományát beletevén, körüljárta a jelenlevőket, és csakhamar összegyűlt oly összeg, melyet, ha garantipani fognak, bizonyára emelhetnek Barnuti emlékére.

— (Bayer József f.) A mint katona és mint író egyaránt jeles Bayer Agost József a gleichenbergi gyógyfürdőben jobbléttel cserélte fel a rögös földi pályát, melytől oly elhagyatva kelle búcsút vennie, hogy Bécsben élő anyja is csak öt héttel kimulása után értesült a veszteségről, mely fia halálával érte. — Bayer Pesten született 1821. mart. 19-én. A vázei katonai növeldében, később a bécsi mérnökakadémián tanult kiváló szorgalommal, s mint gyalogsági hadnagy Csehországban állomásozott; 1844-ben visszalépve a katonaságtól a magánéletbe, irodalmilag foglalkozott; 1846-ban Mannheimben az „Österreichische Flüchtlinge“ című könyvet adta ki. Ezután Sveiczba ment s részt vett az ottani szövetségi háborúban; 1848-ban a forradalom közepett Berlinbe érkezett. Önnét visszatért hazájába, mint tiszt Moga hadtestébe lépett, s Pozsonyban megismerkedett Görgeyvel. Később beusó barátok lettek, s a mily gyorsan emelkedett Görgey fővezérére, oly hamar lett ezredes Bayer s a táborok főnöke; mint ilyenek nagy volt befolyása az események fonálar. Buda ostromát és bevételét vezette; Tisza-Fürednél Dembinszkyt elfogta, s Világosig a hadseregénél maradt. Innét a többi hadi fogolylyal Aradra szállították, hol halált mondták rá; de az ítéletet aztán többévi fogságra változtatták. 1852-ben az amnestia visszaadta szabadságát, s ez időtől fogva hol ott, hol itt élt leginkább irodalommal foglalkozva; az utóbbi időben a magyar forradalom történetének megírásához fogott Bayer sokoldalú tudományal bírt, s mely alapos műveltséggel. Ki özi levelezéseit és kéziratait, eddig nem tudható.

— A Subr-circusban Bécsben f. hó 20-án borzasztó szerencsétlenség történt. Midőn az előadás folytában a bikát kell vala elővezetni, ezen állat — nem tudni mi okból — neki szilajodott és szarvaival a felügyelőt ugy ondyantotta az istálló deszkafalához, hogy a fal beszakadt és a felügyelő halálosan megsebesítve rogyott össze.

— Hogyan lesz az ember Berlinben excellenciás ur? Erre a kérdésre így felel a „W. L.“ Trondheim, titkos tanácsos, annak köszönhető az excellenciás címmel, valóságos belső titkos tanácsossá lett kinevezését, hogy ő volt az első, ki a királylyal, Alsen bevételé hírének megérkezése után találkozott.

— Hogy lehet a burgonyát szaporítani. A „Brünn. Ztg.“-ban valaki figyelmeztet, hogy a burgonyavirág leszakítása által a burgonya szaporább lesz. Nem szükséges növénytudós-nak lenniük arra nézve, hogy belássuk, hogy a burgonyanövény az ő erejének nagy részét a virágzás és a magyakra fordítja, holott ezen erő a virágok leszakgatása által csupán eszik a burgonya természeténél fordítására fordíthatatik.

— Nőrablások. A „M. S.“-nak a torontál megyei B.-Kömlösről a többi között következőket írják: Mint szomorító tény említésre méltónak tartom, hogy B. Kömlősen az oláhok, mióta a fenálló törvény értelmében nem nő-sülhetnek, míg katonakötelesek, miután hozzá vannak szokva a kora nőüléshez, mielőtt megvárnák a 22 év betöltését, mint 16-17 éves ifjuzok nőülnek, természetesen a pap áldása nélkül. Ezen törvénytelen nőülést megelőzi a — nőrablás; t. i. a nőülni akaró ifjú néhány társával egy kocsi felülre s lehetőleg fölfegyverkezve, a kutyáért menő, vagy szántóföldeken dolgozó s kismélt leányt, ha szükség, erőszakkal elrabolja; azután a rabolt arával unjongsók s lövöldözések között a határt megjárva, a rabló-völégény házához mennek, hol a násznagy, vőfel, viszolyó leányok, s a többi szükséges szokásos személy jelenlétében véghez viszik a nász-szertartásokat, egyszersmind a papi esketést is a maga rendje szerint kiparódiázva, a rendes nász-tüneményt ének, dobzódás és muzsika szó mellett meglik és az ara fejére a kontyot felteszik. Ekképen játszik ki a törvényt az előjárók szeme láttára, kik nem vetik közbe magukat, hogy illő erélyvel megszüntessék az ily kihágásokat, a mit pedig annál inkább megvárnánk, mivel a baj sebesen harapódik. Csak ez inséges évben is 30, mondó harmincz ily lopva rabolt házasság történt B.-Kömlősen.

— Kimutatás a kolozsvári kiségitő pénztár-egylet forgalmáról július havában 1864.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórol	5,523 ft 97 kr.
47 új tag részvény után	404 " 25 "
Havi, rendes és rendkívüli betételek	17,884 " 74 "
Könyvdíjakban	47 " — "
Kamat, provisio és váltódíj	1,833 " 77 "
Bélyegdíjakban	105 " 80 "
490 tag által visszafizetett kölcsön	95,556 " — "
A bevételek összege	121,355 " 53 "

Kiadások:	
495 tagnak kölcsön	104,771 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	179 " 32 "
Irodai kellékek	12 " 74 "
Bélyegre	100 " — "
Kamat	23 " 5 "
Töke visszafizetés	7,041 " 43 "
Pénztármaradék	9,227 " 99 "
	121,355 " 53 "

Kolozsvárt, július hó 31. 1864.

Taufner Ferencz, Geltch János, Wagner F. igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— A bukaresti reform. templom építésére adakoztak Erdélyben Maros-Ludason: Nesztor József 4 frt, Kopystizky Alajos 1 frt, Bresztovszky Ödön 1 frt, Ziechard Frigyes 1 frt, Nyerges Ferencz 1 frt, Nyerges József 1 frt, Tokai János ref. pap 1 frt, Kecskeméi Soma 1 frt, Szabó Sándor 1 frt, Novák Izák 1 frt, Demeter Miklós 1 frt, Hancz Pál 1 frt, Császár Sámuel 1 frt, Dohi Sándor 1 frt, Opra József 1 frt, Nesztorné Deák Julia 1 frt, Kádár János 1 frt, Derzi András 1 frt, Májor János szolgabíró 1 frt, Márton István pagoncsei 1 frt, Muray István 1 frt, összesen: 24 frt. Magyar-Régenben: Molnár Róza 1 frt, tks Gámán Károly 1 frt, Eltét Albert 2 frt, Márk János szolgabíró 2 frt, Kovács Károly 1 frt, Ilyés Mihály 1 frt, egy gépész 3 frt, összesen: 11 frt. Gernyzezen: Gr. Teleki Domokos 6 arany, gr. Teleki Klementina 4 arany, Pál Ferencz 2 frt, Gálfy Sándor 2 frt, t. Szalma György Sárpatok 2 frt, Telman Károly Saronberek 2 frt, Biró Pál a gyorskocsi 5 frt, összesen: 10 arany és 13 frt. M.-Vásárhelyt: Molnár Miklós senior 5 frt, Berzenecz Miklós 3 frt, Ferencz József 2 frt, Balázs Lőrincz 2 frt, Szász Károly 2 frt, Bójte Miklós 1 frt, összesen 15 frt. Szebenben: Tks Kis Károly 10 frt, Gál Ferencz 3 frt, Noé Ferencz 3 frt, összesen 16 frt. Egész összeg 10 arany és 79 frt. Az Erdélyben gyűjtött egész összeg teszen 37 aranyot és 351 frt 80 krt. Az újabban közölt kegyes adakozók annyival mélyebb halára köteleztek mind engemet, mind egyháznak, mert adakozásait minden kérelem nélkül csupán az ügy magasztosságától lelkesítette oly időben tettek, midőn az elemi csapások mindenütt a legborzasztóbb károkat okozták. Isten a minden áldások örök forrása pótolja kizszenvedett veszteségeiket s áldja meg egyen-egyen e lelkes hazafiakat. Bukarest, jul. 13. 1864.

Koos Ferencz, ref. lelkész.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A felsőház jul. 26 dikü ülésében Ellenborough lord a ház figyelmét a parlament megnyitása óta közbefjött változásokra hívja föl, melyek nem csak Dánia épségét illetik, mit az összes hatalmak szükségének hittek Európa békéjére nézve, hanem a szerződés érvényét, a másodrendű hatalmak biztonságát, s különösen az alkotmányos elveket a szárazföldön baladását is. Szónoknak ugyan kevés reménye van az iránt, hogy sikert nyerhessen; azonban kötelességének tartá, ezen tárgyra hívti fel a ház figyelmét, mivel tudja, hogy a nyugalom, béke s főleg a pénz szeretete uralkodó szenvedélyek az angol népnél. Fájjalja, hogy a kormány nem fog Dániának tetleges segélyt nyújtani. Szerinte Angolországnak egyetlen nagy miniszter sem követelt volna ilyenemű politikát, s annak életbeéptetése lehetlen lett volna bármelyik előbbi uralkodó alatt, I Jakabon kívül. E politikát nem szabadna oly országnak követnie, mely nagy s hatalmas akar lenni. Majd Dánia helyzetét s Németország tulka-pasait vizsgálja. Kárhözhatja a német hatalmak eljárását. Talán nem létezik, ugymond, seut-zövetség, de létezik egy még gyászosabb jellemű egyetértés a 3 despotikus hatalmasság közt. A seut-zövetség, főképp a demokrácia s a forradalom ellen volt irányozva, s bár káros volt a ha'adára s szabadságra nézve, de nem volt célja területi nagygyobbodás. Schleswignek Németország részére való átengedése lerontja az európai sulyegyet. Ha a német hatalmak eljárása szentesítetté miként lehetend ezental a szerződéseket fűntartani? Ugy egyedül az erő fogna biztonságot nyújthatni. Minő garantíonk van az iránt,

kérdé, hogy Holland nem fog egykor ugyanoly bánásmódban részesülni, mint Dánia? Russell gróf nem akar bebocsátkozni a kérdé részleteibe, mely legújabbban mindkét ház által meg volt vitatva, csupán némely észrevételekre szorítokzik. Főlemlíti, hogy a hercegségek két különböző törzs által levén lakva, egyik a másik által elnyomtatva hiszi magát. Ez a legfőbb nehézség, mely a kiegyenlített gátolja. Az 1852 ki rendezkedés csupán mindkét fél önkényes közreműködése által létesülhetett. Azonban az óta mindig vélemény-eltérés létezik a végrehajtás iránt. Lehetetlen azt mondani, hogy Dánia teljesíté igéreteit, s hogy semmi megrovást sem érdemelne. Ha a közvetlenül érdeklétt felek megtartják vala közelettségeiket, a nehézségeket az a kudazások utján meg lehetett volna oldani, de Dánia 11 éven át elmulasztván közelettségeinek teljesítését, a Poroszország s Austria által képviselt német népnél gerjedt érzelmeket nem lehetett mérsékelni. E helyzetben — mig Francia- s Oroszország vonakodtak beavatkozni — a beavatkozás Angolországra nézve egymagában eszélytelenség lett volna. A kormány határozata a parlament s az ország által helyeseltetett. Ha Angolország becsülete veszélyben forogna, meg vagyok róla győződve, hogy az egész ország, mint egy ember, kelne föl annak védelmére. Szónok azt hiszi, hogy Németországban az alkotmányos haladás nem fog veszélyben forogni, a schleswig-i kérdécs elintézése után, s hogy e tekintetben semmi segély sem lesz szükséges; egyetlen fejedelem sem lesz eszélytelen, hogy ezen haladásnak ellentálljon. Hozzáteszi, hogy ha Angolország vakon háboruba rohan, s az összes hatalmakat egymás ellen ingerli, Európa szabadságán ezen esemény még gyászosabb csapást ejtett volna.

Stratford-Redcliffe lord ugy találja, hogy Russell gróf nagyon szigoru volt Dánia irányában.

Mint Londonból jelentik, Russell lordnak a miniszterumból kilépéséről — mit egy ideig kívánatosnak s lehetségesnek tartottak — többé nincs szó.

Franciaország. A franciaia kormány legközelebbi két megéyben győzött, az ott történt választásoknál. Mindkét helyen a kormány-jelöltek nyertek többséget.

A császár, mint vichi magántudósítások állítják, egészen idilli élvezeteknek adta magát, s keveset foglalkozik magasabb politikával, nagyon elvonatun él. Közelebről egy katonai mulatságban vett részt, melyet ő nyitott meg egy paraszti növel tánczola. A táncz-nem quadrille volt, melyre ő livta fel tánczosnéját vis a vis-ja egy közkatona volt, ki igen pajzán ugrásaival nagyon mulattatni látszott ő felségét. Nagyon csodálkóznék, ugy mond tudósító, ha e látvány valamely művész esete által meg nem örökítették — oda lehetne gondolni a tömeg közt mint bámulva nézőt — a belgák királyát.

Olaszország. Victor Emanuel Majlandot meglátogatta s a sommai mezőkön tartott gyakorlatokról visszatérve a majlandi nemzet-ország felett szemlélt tartott. Jelen volt a trónörökös Humbert hg, valamint Savoyai Carigen hg is. Az olasz s franciaia lapok szerint a király kitörő lelkesedéssel fogadtatt.

Az olasz törvényhozás jelenleg a polgári házasság behozatalával foglalkozik. Az ezt tárgyazó törvényjavaslat már a senatus előtt van.

E javaslat szerint a polgári és egyházi házasság egymástól teljesen elkülönítetik. A polgári házasság csak polgári törvényes következményekkel bír; de a házassuloktól függ, ha e merőben polgári viszonyra az egyház áldását utólag kéri vagy azt előleg már megnyerik vagy éppen el is hagyják. Ez Cavour elvének: „szabad egyház a szabad államban“ gyökere alkalmazása. — Az ultramontan lapok, mint képzeltetni, ez intézkedés ellen méreggel, epével vannak eltelve.

Nápolyból írják, hogy azon időben, midőn Garibaldi a villa zavostában tartózkodott, a többek közt egy oláhországi püspök is volt nála, mivel gyakorta hosszasan értekezett. Ebből a hirkovácok valami expedíót gyantának a dunai fejedelemségekbe.

Németország. Hogy mily ingerltséget okozott Németországban Rendsburg megszállása, mutatja a többek közt a württembergi kamara mult hó 20-diki ülése is; ugyanis Oesterlen s 53 elvrokna következő slürtetős indítványt terjesztett elő: „Tekintetbe vévén, hogy a német szövetség joga Rendsburgnak porosz csapatok általi erőszakos megszállása által megsértetett, s hogy ezen erőszakos tény által Németország egész jövője komolyan veszélyeztetve van, a kamra elhatározza: 1) ünnepelesen tiltakozni ezen erőszakos tény ellen; 2) a kormányt slürtetöleg arra szólítani fel, hogy a többi szövetségi kormányokkal közösen lépjen fel a fenyegető erőszakolás ellen; 3) az ezen célra megkívánatott minden áldozat meghozására készséget fejteni ki.“ Oesterlen néhány szóval indokolta indítványát,

Varnbiller ellene emel szót, mivel, ugymond, a jelen perczben az ügy még nincs egészen földelítve. Hírlapi közlések nem igen lehet elindulni. Ő nem új porosz politikát, de azt tudja, hogy az ügy pontos megállapításaiig mindent el kell követni a szakadás megállítására, Bissingen gróf az indítvány mellett szól. Ő az ügyet oly fontosnak tartja, hogy egészen helyen látja, ha a kamra, mielőtt szétoszlának, indignatioját fejezi ki a történet erőszakos tény felett.

Hopf égrekiáltónak állítja az erőszakolást; szerinte nem csak a kormányokhoz, hanem az egész német néphez kell felszólítást intézni. Becher: „Hannibal ante portas“ kiált. Ha itt Austria a német becsület mellett, s Poroszország az ellen lép fel, akkor amannak igénye van a német nép becsületére. Varnbiller most megjegyzi, hogy ő csupán az indítvány indoklásába nem kívánt bejegyezni, de az indítvány 3 pontja mellett fog szavazni. Probst: A kisebb- s közép-államoknak szilárdul egymáshoz csatlakozását óhajtja, hogy a külföldi segélye kikerülhessék. Szerinte Württembergnek legelőször is Szászországhoz kell csatlakozni, az erőszakolás elleni fellépés végett. Hölder szerint a rendsburgi erőszakos tény, Poroszország előbbi erőszakosságainak csak folytatása. Emlékezteti a kamrát, hogy ő már előbb utalt volt annak szükségességére, hogy Rendsburg nagyobb számú szövetségi csapatok által szállassék meg. Ő eleitfölgva azt állítja, hogy a nemzeti ügy Holsteinban nincs eléggé biztosítva, a tények most neki igazat adnak. Ha a német-szövetségi kormányok nyugottan ülnek ezen erőszakos tény, akkor saját tényleges függőségeket (mediatisáltatásokat) írták alá. Schott: Ha saját házukban megtámadtatunk, ne sokáig kérdezzük, hogy honnan jött a támadás, hanem védjük magunkat, a mint csak tudjuk. Mint Mohl mondja: inkább veszszenek el becsülettel a kisebb államok, mint gyalázatos életet éljenek. Römer s Seeger szerint a németországi állapot most nagyon hasonlít azon állapothoz, mely néhány év

előtt az olasz államokban létezett. A német, közép-államok gyöngesége idézte elő Poroszország elbizottságát. Linden minister: mind a mellett, hogy az összes tagok egyetértének az ügy iránt, Varnbillernek igazat ad abban, hogy minden elsiestéstől óva-intett. Az illető esemény csak a napokban történt; az ügy ezen állásában nem lehet a szövetségnek szemrehányást tenni azért, hogy nem áll már talpon 100,000 ember. Wächter minister szerint a ministerek szintoly érzékenyek a nemzeti becsületre, mint a kamara bármelyik tagja. Azonban nem léphetnek fel, míg a tényállás kéllőleg föl nincs derítve; ha a tények meglesznek bírálva, s ha az óra tíni fog, ugymond, cselekedni is tudunk. Erre Oesterlen indítványa öszbangulag elfogadtatott.

Hammert a rettegett dán hajóskapitányt, a Schleswig-Holstein melletti nyugati szigeteket „Vampirjá“-t, mint nevezni szokták, erős fedezet alatt Rendsburgba kísérték. A mint Altonába érkezett — írja a „D. A. Z.“ — sebes tüzként terjedt el megérkeztenek híre s roppant néptömeg várta a pályafőnél. Katonaság s rendőrség nagy számmal állott a pályaváron. Mintán minden utazó kiszállott, kinyiták a kocsi ajtaját, hol Hammer volt, de alig szállott ki, a néptömeg roppant üvöltéssel rohant felé, úgy hogy a rendőrség csak nagy erővel tarthatta vissza a felbőszült tömeget. Később megint kocsijának estek, megragadták a gyepőt, „rabló“ „vampir“ kiáltások között, fenyegették, mocskolták. Mig végre a sorkatonaság vévén körül a kocsi biztos helyre vitették.

Portugal. Lissaboni tudósítások szerint az országban az aratás, a termés igen kedvezően lévén, általában azt hiszik, hogy egy hónap múlva néhány kikötő meg fog nyitni a külföldi gabonavitelnek. Hivatalos jelentés szerint kölesönt is nyitnak meg közrészvét végett, mihelyt erre a kellő időpont elérkezendik.

Amerika. A „New-York. Herald“ és „N. Times“ mint bizonyost állítják, hogy

Greeby és Hay, mint Lincoln képviselői, több ízben értekeztek a confederaltak diplomataival Kanadában békealkudozásról.

Ujabb. Bécs, aug. 1. Itteni lapok jelentik: A tegnapi értekezleti ülésben az alkudozások a béke-előzetek aláírásáig, s a fegyverszünet megkötéséig haladtak elő. A béke alapjai ezek: A hercegségek teljes átengedése, a jutlandi enclavékkal együtt, a ribei hivatal kivételével; Alsen s az észak-tengeri szigetek Schleswighez csatoltatnak; Arroee kelt-tengeri sziget Dániánál marad; Ribéből, egy strategiai határ előállításáig végett, határozat fog eszközöltetni, mely azonban a hercegségek épességét s egységét nem esorbitandja.

Kopenhága, jul. 30. A „Berl. Ztg.“ írja: Hirszerint a kormány még nincs határozott tudósítások birtokában, a fegyverszünet meghosszabbítása, vagy annak fegyverszünet általi fölvaltása iránt; azonban mégis alaposan gyanítja, hogy a kettő közül egyik meg fog történni. A landstingben a föllirat másodszori tárgyalásának kelle történnie. A minister-elők oda nyilatkozott, hogy remélhetőleg néhány nap alatt eredmény várható a megkezdett alkudozásoktól, s ezért ő fontos dolognak tartja, a föllirat vitát ma nem kezdeni meg. Erre elhatározatott, hogy a vitát elhalasztassék. Az állam-kölesönre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalás nélkül másodszor fölolvastatott.

Ugyanazon lap reggeli kiadásában jelenti: Az előbbi pénzügyminister, Fenger állam-tanácsos hírszerint e napokban Bécsbe fog utazni. A „Flyveposten“ jelenti: Egy tegnap Bécsből érkezett távirat miatt a király délután állam-tanácsi ülést tartatott. Méltán föltehető, hogy az érkezett távirat fegyverszünet megkötésére vonatkozik.

Hamburg, jul. 31. Egy porosz követségi süngöny jelenti, hogy a fegyverszünet szerdán reggeli 1 órakor jár le. A dán királynak egy leirata a birodalmi tanácsot aug. 6-ra hívja össze. Fenger dán állam-tanácsos

állam-adóssági kérdések szabályozása végett, ma Lübecken át Bécsbe utazott el.

Karlovicz, aug. 1. A bevonulási ünnepelely ma végtelen nagy tömeg öszoportulása és örömrivalgások közt történt meg. A kir. biztos és Maschirevics püspök tartottak beszédet, gyakori tartós kiáltások által félbeszakíttatva és örömmel üdvözöltve. A román küldöttek irásbeli petítiót nyújtottak be a oongressusnak.

Bécs, aug. 1. A „Gen. Corr.“ szerint ma délben megállapították a békeelőzetek, minek folytán 3 havi fegyverszünet köttetett. Bismark ma este utazik el Gasteinba.

München, aug. 1. A mai „Bair. Ztg.“ írja: A bajor kormány elismeri, miszerint Rendsburg elfoglalása által a szövetség tekintélye súlyosan meg van sérteve, és, hogy ezen eljárás a szövetségi kisebb államok önállóságára igen káros hatással van: a bajor kormány ennélfogva oda utasította frankfurti meghatalmazottját, miszerint az a porosz katonaságnak Rendsburgból eltávolítását követelje.

Drezda, aug. 1. A követkamara az utóbbi szövetséggyűlési ülésben beadott szász nyilatkozatnak közlésére kinyilatkozatja: Rendsburgnak porosz csapatok általi megszállása Németország iránti jogserlem és a német-szövetségi csapatok becsületének is megsértése; ennélfogva elhatározta a kamra: Ezen egy német-szövetségi hatalom által véghezvitt erőszakossági tény ellen óvást tenni.

Bécsbörze Augustus 3-án: Nemzeti kölcsön 80 55. 5% Metalliques 72.65. Bank-részvény 783.—. Hitel részvény 194.80. Váltó Londonra 114.25. Ezüst 113.25. Arany 5.46.

1860-diki Állam kölcsön 96. 45.
Julius 30-n: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 75.—. Erdélyi 72.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS.

(186) **Ló elorzás.** (1—3)

Alólírottól mult hó 29 re virradólag egy 9 éves csitkós kanczát elloptak — a csitkót nekem hátrabagyván. A kancza 15 markos, barnapej, bomlokán egy csillaggal, bal hátulsó lábán egy kis fehérség, bal lapoczkáján G B J (gr. Bánffy József) betűkkel jegyezve. A becsületes útbaigazító 30—40 frt jutalomra számíthat. Különösen a tisztelt szolgabíró urat kérem föl a biztos körzételési eljárásra. — Hadrén, augustus 1. 1864.

MIKSA ELEK.

(187) **Haszonbér.** (1—6)

Gróf Lázár Klára tövissi birtoka 1864 évi Sz. Mihály naptól kezdve több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet, levélben, vagy személyesen, a birtokos grófnővel lakásán Körtefáján Marosvásárhely mellett.

(188) **Hirdetmény.** (1—2)

Marosvásárhelytől a piacközépen az 542 szám alatti hét szobából álló épület telek, melyek közül az első szoba boltnak használtatik, s egyéb épületekkel is el van látva, örök áron eladó. A feltételek iránt értekezni Marosvásárhelytől ügyvéd Szegedi Samunál.

(189) **Elveszett csikó.** (1—1)

Egy két éves szürke csikó kancza Fejérről Bartha József udvarából elveszett; a megtaláló kéri a fennirt tulajdonost értesíteni, illő jutalom biztosítás mellett.

(177) **Hirdetés.** (5—6)

Több évek óta jöhettélnek és biztosnak ismert

a „rumburgi gyár“-hoz (zur Rumberger Fabrik)

czimzett vászonkereskedésem (Stadt, Adlergasse 1. sz.) Bécsben, tekintélyen alólnak tartja a helybeli valamint a vidéki t. közönséget különböző kecsgetésekkel és szintárlajokkal, a mint ezek újabb időben használatban vannak, csalogatni hanem csak is legújabb

tetemesen leszállított árjegyzékére

figyelmezteti s reméli, hogy a tisztelt vásárlók, a bámulatos olcsó árak mellett is a kelmek minőségével anynyira meg lesznek elégedve, mikép újabb szükségleteiknél bizonyosan csak az én czégetem fogják megrendeléseikkel megtisztelni.

Árjegyzék:

1 darab 30 singes jó havasi gyöles 6 ft. 50 krtól 8—9 ft. 25 krig.	
1 " " " legjobb háziczérna-vászon 9 ft. 50 krtól — 10—13 ftig.	
1 " " " fejeirtett czérna vászon, 10—12—16 ftig.	
1 " " " 3/4 és 5/8 rumburgi " 12—14—20 ftig.	
1 " " " 3/4 és 5/8 valódi creasyolcs 14—18—24 ftig.	
1 " " " 50 " 3/4 kettős háziczérna vászon 20—24—30 ftig.	
1 " " " 54 " valódi rumburgi vászon 24—30—80 ftig.	
1 " " " 30 és 35 singes rumburgi ágynemű 9—10—16 ftig.	
1 " " " 30 singes len és damast gradel 10—16 18 ftig.	
1 tuczet jó zsebkendő, tiszta len, 2 ft. 10—3—6 ftig.	

Különös szép damast törölközők és asztalneműk vendéglősek számára 2 ft. 50—3—6 frintig. Valódi kávékendők czérnából és lenből, mindenféle nagyságu 1 frt. 50—2 frt. 50 4 frtig. A cs. kir. katonaság és hivatalnokok számára a legújabbban feltalált angol ágylepedők varrás nélkül, igen tartós, 1/2 hosszu 3/4 széles, 2 frt. 70—3 frtig.

Raktáron vannak továbbá mindennemű len roulettengradel törölközők, fűző- és piquet parchent, 6—12 és 24 ftig; persa len, damast garniturok, színes len zsebkendő, valamint minden e szakmába vágó czikkeek bámulatos olcsó árban.

10,000 sing különböző vászon maradék 3/4 és 5/8 széles, melyek a gyár által adatnak el, s hogy minél hamarabb eladhatassanak, minden áron eladandók.

Megrendelések vidékről postai utánvételel, vagy az öszszeg beküldése mellett lelkiismeretesen és gyorsan teljesítetnek.

50 frt. értékre vásárlók ráadásul 1 tuczet valódi len batiz kendőt, vagy egy szép len damast garniturt kapnak ingyen.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda bettiüvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(190) **Holfeld Henrik** (1—5)

rumburgi vászon-raktára „a Kék golyóhoz“
Dorottya-utca 8 sz. alatt Pesten,

ajánlja jól rendezett árutárát, u. m. rumburgi, hollandi, irlandi creasz, bőr- és sziléziai vásznakot, továbbá asztalneműk, kávéabroszok és kendők, törölközők, gyolcs zsebkendő, asztal- és ágyceritők, fehér és tarka csinvat és ágyneműk, nanking, nadrag- és öltöny-szövetek, ingperkálok, gazdasági szövetek, ablakfüggönyök, ugyszinte mindenféle fehérmeműk, színes és fehér velesz, pique-szoknyák, és pique-takarók, viaszos vásznak különféle szélességekben, orleán, pamutbárony, kötő- és varróczernák, mindenemű béllés-szövetek és más egyéb e szakba vágó czikkeek

igen jutányos szabott árakon.

A vásznak valódiságáért a raktár kezkeskedik. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. Árjegyzékek: kívánatra bérmentesen küldetnek meg.

(184) (2—3)

Az országos Károlina kórház és hozzá csatolt osztályok számára a jövő 1863/4 ében kívántató étel, kenyér, tűzifa, mosás, gye tyu, mécsolaj és szappan kiszolgáltatására folyó évi augusztus hóban nyilvános árszállítás fog a kórház iródájában tartatni, a mi azért téténik előlegesen hírré, hogy a vállalkozni kívánóknak idejök légyen, magoknak az árszállítás feltételeivel való szükséges ismérékedést a kórház iródájában meg szerzezi. Az árszállítás napja későbbben fog kihirdettetni.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvartr, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

A szőlőmivelésről és borkezeléséről. Tüzetesen a borkészítésről és borkezelésről. Szőlőbirtokosok, szőlőfelügyelők, borkezelők, borkereskedők, pinczemesterek, pinczemunkások sat. számára, kik a borkészítés és borkezeléssel foglalkoznak, és mind azok számára, kik e fontos ipar és élvezettermény által érdekelve vannak. Irta Paragh Gábor. Ára 2 frt.

Az okszerű jutenyészet elvei. Mentzel W. E. kosszorozott pálya-munkájának II-dik bővített kiadása nyomán, Sporzon Pál. Ára 2 frt.

„CARAFFA és az eperjesi vértörvényesség“ című történeti korrajz a XVII. századból. Irta K. Papp Miklós. Két kötet. Ára 1 frt 80 kr.

A vegytan iskolája Dr. Stöckhardt után dolgozta Berde Áron természetudományok tanára és a magy. tud. akademia I. tagja. Második átdolgozott kiadás. Ára 2 frt o. é.

(121) **Sors-jegyek és igérvények** (5—12)
Részletekben fizetendő
Mayer A. és Társa bank- és váltóüzletben. Bécs, Stock im Eisenplatz, Ecke den Seilengasse. Leveleket bérmentve kérjük küldeni.